

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

79. An si quis omisit recitare, v.g. medietatem Tertiæ, vel Sextæ,
satisfaciat præcepto? Ex paart. 4. tr. 4. & Misc. res. 216.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

mostr. cum videatur non esse satis grauis materia. An qui vovisset septies in die dicere septem Pater; peccare mortaliter omittendo septem? Cum ad octoginta Pater obligetur dicere, septem vix est notabilis pars. Confirmatur quia qui mutat officium pariter de Dominica, & vt breuius sit, dicit de feito dupli- cialiter libitum, non censetur peccare mortaliter, & tamen longe plura omittit, quam qui tertiam solam. Dices: Ille implet preceptum quoad substantiam, 7. horas perfoluens, alter autem vnam ex 7. omittens, aliquid omittit spectans ad substantiam. Respondeo quod quidem verum esse, sed tamen illa substantia omis- sa non videtur satis notabilis pro peccato mortali. Nec legitur: Vna hora omittitur, ergo peccatum mortale committitur. Nam qui Sabbato Sancto committit Vesperas, que constant Psalmo Laudate, cum Magnificat & Oratione, videtur qui d. leue omittit, est tamen vna hora. Item qui obligaretur ad officium Beate Virginis, omittens vnam horam parvam, videtur non peccare mortaliter. Hucvique Marchianus; sed ego huic sententia: non adhuc in par. 6. tract. 6. refellens Marchinum illam sententiam tenentem.

RESOL. LXXVIII.

An si probabilis opinio aliquorum asserentium in recitatione Officii Diuini relinquente vnam Horam integram ex minoribus, peccare tantum venialiter ratione paruitatis materia? Ex par. 1. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 9. alias 18.

Confirmatiuam sententiam nouissime ad- ducit Martinus de San Ioseph in man. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 9. de Oratione, num. 5. vbi sic ait. Es commun opinio, que todas las horas Canonicas hazen en Oficio entero, que la materia parua se ha de juzgar en orden a todo el officio entero, y que lo seralo que fuere menos; que vna hora entera de las menores. Y aun algunos Atores graues tienen, que vna hora entera de las menores es materia parua, comparada con todo el Oficio diuino. Sic Martinus tr. 2. de ordine, par. 6. c. 2. diff. 13. n. 4. Caramuel. citatus Diana 7. p. tr. 11. resol. 2. qui citat alios viros doctissimos, porque les parece pequena materia vna hora de las menores, respecto de todo el officio. Larga es la opinion, pero su apariencia tiene, porque como dicen graues Atores, al que trabaja en la fiesta menor parte, que tres horas, no peca mortalmente, porque no llega a la octaua parte del dia; de que trahare abaxo: y a otros parece, que oie Missa el que llega a vna desda el ofertorio, porque juzgan, que todo el principio con el Euangelio inclusiuo, no es materia graue, en todas las morales es razon aliuuar las con- fessiones auiedo razon para elle, & sententia huma- nitas est tenenda, lpro herede 20. §. si quid & ibi gloss. l. in auctor. ff. de acquiren. horedit. Et equitas scripta preterit rigori scripto, tam in ciuilibus, quam in criminalibus, tam in publicis, quam in priuatis, plerumq. & ibi gloss. 2. C. de iud. Gloss. humanitas in l. Beatus, ff. de offi. Praetor. gloss. fin. in l. si sibi dederim. 2. de donatiomb. gloss. fin. in l. qui seruum. §. fin. ff. de actionib. & oblig. & Glossa. racionem. legis. 1. C. si seruus extero: Et equitas in omnibus spectanda est, l. in omnibus. 90. ff. de regul. iur. Quia iudices debent esse equitatis amatores, Gloss. fideiussumum. in §. si quis situr. in Authen. de fideiussumis collat. Y lo mismo deven juzgar los que escriben materias morales si pueden saluar, non han de condenar, porque los hombres deven ser de la condicion de Dios inclinados a compassion, y equidad; que aunque esta es iusticia,

desinse, que es iusticia dulcorata, pietate, & miseri- cordia: & hanc semper debemus habere pta oculis; l. quod si ephesi. ff. quod certo loco, & c. disciplina. di- stincti. 45. §. c. ponderet, d. fin. §. d. No dico esto, por- que ay Auctores, que se escandalizan por ver, que otros hombres doctos aliuian las confessiones con sus opiaones; la mia en el presente caso es, la que dize al principio, y refesi la de Caramuel, y Marchino (que como dize) tiene su apariencia para que los hombres doctos juzguen mejor, que yo, lo que les parece della. Hucvique Martinus. Sed ego hanc sententiam olim reprobaui, & caucant in posterum Auctores illam tanquam probabilem in suis opetibus admittere, nam male olerent apud Sacram Congregationem indicis; Vnde non deserau hic apponere verba nostri Patris Magistri Lezana consil. 28. n. 81. sic asse- rentis: In materia Officii Diuini, seu Horarum Ca- nonicarum, sententia Philiberti Marchini de Sacram. ord. tr. 2. p. 6. diff. 3. n. 5. dicentis; omissionem vnius Horae Canonicae (paruae scilicet, nempe Tertiae, Sextae, aut Nonae) non est peccatum mortale, est falsa, & improbabilis: ratio est, quia leui nititur fon- damento, scilicet, quod sit parua materia respectu totius Officii Diuini, non enim est, nisi notabilis de- formatio, & mutilatio Diuini Officii: & quia est con- tra torrentem Doctorum, nempe Dr. Antoninum, Syl- uestrum, Tabienam, Sorum, Nicolaum de Ploue, Nauarrum, Azorium, Lessium, Suarez, Sanchez, & Reginaldum, quos refert, & sequitur Petrus Anclius de Hor. Can. c. 8. d. 2. n. 5. Item Molanum, Vvigers, Fabrum; Vegam; Fernandez; Ledesimam; Bello- chium; Bonacinam; Naldum; Molfesium; Oliuetium Bonartium; Macignum; Squillantem, Merol- lam; Faustum, & alios quos etiam refert, & sequitur Diana p. 6. tract. 6. ref. 6. Adde; quod ratione huius, & quarundam aliarum propositionum, que in hoc libro continentur, delatus est ad S. Congregationem Indicis. Excusabilis tamen Author est, quia dicit, se ita arbitrari, saluo meliori iudicio. Hanc portò sen- tentiam ideo inter probabiles, & falsas recensere vo- lui, timens de malitia temporum, ne plus æquo ser- peret, aut plausibilis fieret, cum bonarum conscientiarum dispendio. Ita Lezana, cui etiam adde Lezan- drum de Sacram. tom. 2. tract. 6. d. 13. q. 30.

RESOL. LXXIX.

An si quis omisit recitare, v. g. medietatem Tertie, vel Sexte, satisfaciat precepto; Ex p. 4. u. 4. & Misc. Ref. 216.

Confirmatiuam sententiam docet Oliuerius Bonartius Societatis IESV de Hor. Can. lib. 2. c. 19. n. 12. vbi sic ait. Vt sententiam meam paucis aperiam, dico insitendo veltigis communis sententia: Doctorum, qui putant vnum tantum esse preceptum de omnibus Horis; simul habens pro obiecto septem Horas Canonicas. Ideoque il- lius prauiaricationem vnum solum esse peccatum; probabile videri mihi non incurri in hac re peccatu mortale, nisi minima aliqua hora ferè integra praetereatur, vel aliqua pars horae maioris illi respon- dens: vnde qui ex tertia saltem recitat vsque ad primum Psalmum inclusiuè, inò vnum illius Psalmum, non videtur peccare mortiferè. Probat, quia omis- sio auditionis Missae die precepto vsque ad Euan- gelium secundum receptam opinionem, non est pec- catum mortale; & tamen illa praetmissio æquua- let ferè priuaræ omissioni tertiae. Si ergo in Sacrificio Missae habetur pars exigua, eius principium vsque ad Euangelium cur censetur in officio Horarum totius

Quae hic est supra Ref. 76.

Sup. hoc in quatuor Ref. seqq.

LIBRERIA
S. III. IV. V
E. III

terius diei sufficiens pars ad peccatum mortale constitutendum, omisso dimidiæ partis tertiæ; cum officium istud multo prolixius sit, quam sacrificium Missæ. Hæc Bonartius. Verum hanc sententiam non approbant Doctores, quos citavi; & sum sequutus in part. 2. tract. de Hor. Canon. resol. 41.

Quæ hic est infra Resol. 81.

RESOL. LXXX.

An in recitatione Horarum Canonicarum detur paruitas materiæ?

Et an omisso minoris partis possit sufficere in Choro ad peccatum mortale, quam in recitatione priuata?

Et an in mutatione Officij pro Officio detur paruitas materiæ?

Et an qui semel, vel bis in anno relinqueret recitationem Officij, non peccet mortaliter ratione paruitatis materiæ?

Et an qui tribus, vel quatuor diebus ultra tempus in Concilio permittum, Choro non interest, non peccet nisi venialiter? Ex part. 5. tract. 5. Resol. 26.

Sup. hoc in Resol. præterita, & in tribus seqq.

§. 1. **A**ffirmatiue respondent communiter Doctores, & nouissimè Castrus Palaus tom. 2. disp. 2. punct. 5. n. 1. existimat quamlibet horam paruum, aut illi æquivalentem esse partem notabilem, & non aliud, quia communiter sententia est esse vnum præceptum de septem horis Canonicis recitandis, ut statim dicam; sed posita vnitæ præcepti, leuis materia iudicanda est, quæ quantitatem horæ parue non attingit, cum non attingat partem duodecimam materia præceptæ. Sed circa præsentem quæstionem ne deficias videre Merollam tom. 1. disp. 2. c. 4. dub. 7. diff. 3. n. 127. & me ipsum p. 2. tr. 12. resol. 41. vbi etiam in resol. 26. inuenies pertractatum, quamnam pars officij omiſsa à beneficiario sit leuis, ut non obliget ad restitutionem.

Sup. hoc in Resol. seq. 8. vlt. & supra in Resol. 19. §. sed hæc, eorum ante mediū, vers. Hinc.

2. Notandū est tamen hic obiter primò cum Suarez de relig. tom. 2. lib. 4. de orat. c. 13. n. 3. omissionem minoris partis posse sufficere in choro ad peccatum mortale, quam in recitatione priuata, quia totum ipsū officium grauius est. Addit postea grauitatem partis omiſsæ non esse pensandam ex quantitate proportionali; seu respectiua; id est, quòd sit tertia, vel quarta vel alia similis pars aliquota horæ, sed ex quantitate, dignitate, vel grauitate sua absoluta, quia semper magis hinc pendet grauitas culpæ. Sicut in Missa grauius est omittere verbum vnum in Canone, quam orationem integram extra illum. Et illa existimat Suarez in hac mutilatione alicuius horæ quoad publicam recitationem in choro, in primis considerandam esse publicam deformitatem quæ inde nascitur, ut si inchoetur hora sine illo initio, *Deus in adiutorium meum intende*, vel quid simile, statim generabit publicam admirationem, & deformitatem: si autem tres, vel quatuor versus Psalmi transiliantur, non est tam publicus defectus. Similiter omittere in Vesperis Canticum, *Magnificat*, grauior erit defectus, quam omittere alium Psalmum etiam maiorem. Concludit igitur idem auctor in recitatione Officij in choro primò considerandum esse dignitatem, vel singularem necessitatem partis omiſsæ, deinde esse etiam considerandam absolutam quantitatem eius; nam in teger Psalmus videtur sufficiens quantitas pro Officio publico, si voluntariè omittatur, quæ in recitatione priuata non esset sufficiens ad peccatum mortale. Et hæc omnia docet etiam Merolla loco citato.

Sup. hoc infra in Resol. 86. §. Limitant. ad lin. 4. & c.

3. Notandū secundò in mutatione officij pro officio dari paruitatem materiæ, ut si semel, aut iterum quis diceret Officium de Sancto, quando dicen-

dum est de feria. Ita Baldellus tom. 1. lib. 5. disp. 24. n. 3. Sed ego semper puto in tali casu non adesse peccatum mortale, nisi dicatur Officium Reurrectionis, ut alibi ex professo docebo.

4. Nota tertio Aragonium in 2. 2. q. 83. art. 12. docere quòd si aliquis semel vel bis in anno relinqueret recitationem Officij, non peccaret mortaliter ratione paruitatis materiæ; sed communiter relictur; quicquid ei faueat Soto de iust. lib. 10. q. 5. art. 3. & quoad Choristas professos Thomas à Iesu in exp. reg. sanit. part. 3. cap. 7. dub. 1.

5. Nota quarto quòd qui tribus, aut quatuor diebus ultra tempus in Concilio permittum choro non interest, non peccat nisi venialiter, quia hæc censetur materia parua in hoc genere. Hinc non est audiendus Suarez tom. 2. de Relig. lib. 4. c. 13. qui excusat solum à mortali absentiam vnus diei, quia oppositum ferè communiter in praxi receptum est. Ita Faustus de horis Canon. lib. 2. q. 183.

RESOL. LXXXI.

Quenam paruitas materiæ excuset à peccato mortali & restitutione fructuum in omnibus Horis Canonicis?

Et an ea paruitas, quæ excusat à mortali in recitatione Horarum Canonicarum priuata, excuset etiam in recitatione publica Chori, nisi tamen inueniamur scandalum? Ex part. 2. tractat. 12. Resol. 41.

§. 1. **N**auartus cap. 10. de orat. n. 44. cum Squilante de oblig. Cler. part. 1. dub. 33. n. 69. asserunt partem notabilem vnus Horæ, esse totum principium cum Psalmo.

2. D. Antoninus citatus ab Azorip. 1. lib. 10. c. 7. q. 3. Macagnus de Horis Canon. c. 26. n. 2. Maldicus in 2. 2. tr. 10. c. 2. dub. 3. & alij asserunt, tertiam partem Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, & Completorii esse partem notabilem. Sed hæc opinio, & à fortiori illa Nauartii dura mihi videtur. Nam, ut notat Angelus verb. hora, n. 18. quem sequitur Lessus l. b. 2. c. 37. dub. 9. n. 3. 2. etsi vna hora sit materia grauis & sufficiens, ut sub peccato mortali præcipiatur: non tamen inde sequitur, tertiam eius partem talem esse, alioquin etiam tertia pars vnus Psalmi talis dicenda esset. Itaque etsi omittere Sextam, vel Nonam integram sit peccatum mortale, non tamen sequitur mortiferum esse, si tertia pars Sextæ, vel Nonæ omittatur.

3. Dico igitur cum Fernandez in suo Exam. Theol. p. 3. c. 13. §. 7. q. 3. Bellochio in praxi de cas. reser. p. 2. q. 15. n. 46. Vega in summ. tom. 1. c. 128. cap. 15. Pet. de Ledelma in sum. tom. 2. tr. 9. c. 10. concl. 14. & Reginaldo in praxi tom. 2. lib. 18. c. 12. n. 143. in horis breuioribus, ut Prima, Tertia, Sexta, Nonæ, & Completorio, partem notabilem esse dimidiam partem. Si quis ergo ex Nonæ, v. g. id relinqueret, quod non attingeret dimidiam partem, non peccaret mortaliter, non teneretur ad restitutionem fructuum, si haberet beneficium. Vide etiam Lorca in p. 2. tom. 2. c. 17. disp. 16. me mbr. 2. de legib.

4. Et hæc, ut diximus, intelligenda sunt circa Horas breuiiores. Quid circa Matutinum, Laudes, & Vesperas? Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. c. 18. n. 8. alio cepit quòd in Matutino Feriæ, vel Sancti simplicis omiſsio trium lectionum, & earum responsorium esset materia parua, secus si esset Matutinum Feli duplicis, aut semiduplicis, in quo nouem lectiones, & octo Responsoria omittenda essent. Sed in his verbis Sanchez non dat regulam generalem pro omnibus Officiis.